

บทคัดย่อ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (National human rights commission of Thailand: NHRCT) ได้รับเรื่องร้องเรียนในหลายกรณีที่รัฐละเมิดสิทธิของประชาชนในการใช้ประโยชน์ในที่ดินและป่าไม้ อันเป็นผลกระทบจากการดำเนินการตามกฎหมายและนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ไม่สัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมาย และขาดความเป็นธรรมต่อกลุ่มเปราะบาง

จากการศึกษาสภาพปัญหาในแต่ละมิติการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงกลไกทางกฎหมายและทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดิน พบว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวมีสาเหตุมาจากการใช้เครื่องมือตามกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับที่ดินและป่าไม้อย่างไม่เหมาะสม อาทิ การขาดเครื่องมือในการกระจายการถือครองและความมั่นคงในการถือครองที่ดิน การใช้ที่ดินของรัฐโดยขาดเครื่องมือกำกับดูแล การขาดเครื่องมือในการสร้างฐานข้อมูลที่ดินอย่างรอบด้าน การยกเลิกเครื่องมือที่ใช้เพื่อลดผลกระทบในที่ดิน ตลอดจนมีการใช้กฎหมายอาญาโดยผิดหลักการ นำไปสู่ความขัดแย้งและความรุนแรง

ดังนั้น การปรับปรุงกฎหมายและนโยบายโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม สอดคล้องกับการบริหารจัดการที่ดินจะเป็นการรับรองการให้สิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินของประชาชนและชุมชนคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน บนฐานของสิทธิมนุษยชนและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง

Abstract

National Human Rights Commission of Thailand (NHRC) have received many complaints about state violations against individual and community rights on issues relating to land and forest utilization caused by the implementation of laws and policies that do not take into account the current specific circumstances and all possible impacts, which has created negative consequences on the perceived equality and fairness across fragile group in the society.

By reviewing case studies in each perspective of land use and legal and economic mechanisms regarding to land management, this study found that human rights violation resulted from using inappropriate tools in land and forest law and policies. For instance, lack of tool to distribute land holdings and ensure tenure security, lack of tool to monitoring land utilization by public agency, lack of tool to create well-round land database, derogation of the tools that prevent negative consequences on land, and misuse of criminal law led to conflict and violence.

Therefore, delivering appropriate tools in managing land in laws and policies will ensure the rights of individual and communities in utilizing the land, protecting human rights and promoting sustainable natural resources and environmental managements on the basis of human rights and the United Nations Sustainable Development Goals which focus on a people-centric approach.